

afullst, och uppgifter

ACC. N:R M. 16659: 1-4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Småland Upptecknare: Marie Richter
Härad: Berättare: Emma Persson
Socken: Berättarens yrke: hembiträde, barnpiga
Uppteckningsår: 1962 Född år 1874 i (Kvinnevads församl), Alvesta

Trätt. s. 1.
Pungöing. s. 1.
Hemslöjd s. 2.
Tougdag. s. 2.
Kyrkobesök. s. 2.
Nöjen. s. 2.
Jul. s. 2-3.
Skolgång. s. 3.
Hembiträdes arbete o. lön. s. 4.
m. m.

* skall ant.
vara Kvinne-
vads hd.

ACC. N:R M. 16659: /.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Bodde på andra vån. i två-vånings hus i hemorten. Fadern var vid järnvägen.

Tvätt. "Mor hade mycket besvärligt", tvättade i källaren, där fanns inget avlopp. "Först en lut ljummet, sen varmare lut", om det inte var stortvätt bykte man. Bränne lades i botten på stort byckar. Man hade björkved som inte skulle färga på kläderna.

Björkaska som var skällad lades i hemvävda tygpåsar. Påsarna låg i botten på bykkaret. Vattnet hälldes igenom flera gånger. Mor hade ingen tvättbräda. Höll på tills berättaren var 30 år att tvätta på detta sätt. "På vintern skulle de ner till sjön och gjorde upp en vak och klappade med klappeträ". Tre dagar gick åt till tvätten. Tvättade varje "6-veckors dag". Folk som hade råd lejde hjälp.

Rengöring. Troligen minnen även från förvärvslivet. Man gjorde högar av sopor och grävde ner dem i jorden. Bleckhinkarna, som rostade fort, kastades på vissa ställen. Trägolv i köket, i rummen korkmattor, skurades en gång i veckan. Ventilerna fanns överallt.

ACC. N:R M. 16659:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Eldade kakelugn på vintern och på sommaren stod fönstrena öppna.

Hygien. Far var vid järnvägen, där fick de lov att bada men det var inte allmänt.

Hemslöjd. Mor vävde gardiner och kostymtyg till far , på dubbel brädd förstås. Köpte ull hos bönderna. "När de kom på väg till stan hade de ullaknyte med sig och fick kaffe". Berättaren hjälpte till att karda ull o.d.l. innan hon blev barnpiga.

Torgdag en gång i veckan. De hade "tygtält med liten disk framföt och så".

Skillnad i klädsel. Bönderna var mer vardagsklädda. "I kyrkan var där ingen skillnad".

Kyrka och nöjen. "Vi skulle gå i kyrkan varenda söndag, att leka var syndigt på söndagen". "Det var ju ingenstans att gå utom i kyrkan". "Godtemplarna hade trevligheter med dans och sådant."

Jul. Till jul köptes en levande gris som ibland delades med grannarna. Slakten skedde i brygghuset. Klenor och pepparkakor bakades, "mor hade haft plats i prästgård där hon lärde en del så där lite

ACC. N:R M. 16659:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

finare som hon höll på." Halmsaker hade man och "mor hade nån bonader från en prästgård." "Julgran hade vi så länge jag minns." En bonde lämnade smör var vecka och gratis julgran, annars kostade de 50 öre. Alla hjälptes åt med att klä den. Ljus i fönstren var mycket vanligt på landet. På julafton hade man lutfisk, "hemmablötat" och risen gröt. På juldagen stek av skinkan som först koktes och sedan panerades i ugnen. Julklapparna var mest nyttiga saker. "I mitt hem sjöng vi psalmer, far läste bibeln och så och vi glyttar fick sitta snällt och höra på". Juldagen fick man inte leka, mellan jul och nyår ringdanser kring granen. Ingen nyårsvaka. Skolgång. Jag började skolan vid 6 år. Barnflicka vid 9 år, barn började i allmänhet arbeta tidigt. Sedan var det efter jul i tre år fortsättningskola. Den varade sex veckor och det var inte "full dag", 3-4 timmar. De som hade långt att gå hade fotogen lykta med sig.

ACC. N:R M. 16659:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Barnpiga och hembiträde. Platser fick man genom "fästekontor" eller bekanta. Första platsen hos en matrialskrivare. Jag skulle gå ut och gå med töserna på 8 och 9 år. Frukost äts omkr. 7³⁰, middag mitt på dagen och kvällsmat mellan 6 och 7. "Hjälpte till med grovt arbete så kallat, allt vad jag kunde."

Sade alltid upp sig själv, "roligt att fara lite omkring". Stannade 1 eller 2 år på varje plats. Fick betalt med pengar per månad överallt. 20 kr i månaden på sista platsen hos disponent Håkanssons på sockerbolaget. (Berättaren gifte sig sedan) En mycket bra plats. Hos en stins i Lyckeby bodde berättaren i köket och fick ej vara med vid bordet.